

SUOMEN PANKIN
KIRJASTO

SUOMEN PANKIN KIRJASTO

000 002 9490

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1960

EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE

HELSINKI 1961

SISÄLTÖ

Sivu		Sivu
3	<i>Suomen Pankin toiminta</i>	12
3	Taloudellinen kehitys vuoden 1960 aikana ..	13
4	Suomen Pankin rahapolitiikka	13
5	Yhteenveto pankin tilan kehityksestä	13
6	Valuuttakurssit ja pankin ulkomaiset suhteet	13
7	Suhde valtioon	13
8	Suoranainen luotonanto ja suhde omiin asiakkaihin	13
9	Suhde rahalaitoksiin	14
9	Setelistö	14
9	Setelinanto-oikeus ja sen käyttö	14
10	Tilinpäätös	14
12	<i>Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	15
12	Setelien lunastaminen	15
12	Tilintarkastus	15
12	Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus	15
12	Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset	16
12	Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot	17
12	Rediskontausten lisäkorko	12
13	Suomen Pankin talletustodistusten korko ..	13
13	Rovaniemen haarakonttorin avaaminen	13
13	Jyväskylässä sijaitsevan talon ja tontin myynti	13
13	Suostumus Mortgage Bank of Finland Oy:n	13
13	yhtiöjärjestyksen muuttamiseen	13
14	Uusi kirjeenvaihtajapankki	14
14	Uuden toimen perustaminen ja eräisiin toimiin tehtyjä muutoksia	14
14	Toimihaltijain palkkausten korottaminen ..	14
14	Suomen Pankin eläkesäännön 5 ja 6 §:n muuttaminen	14
15	Ylimääräisten toimihaltijain ja vuosilomasi- jaisten vuosilomaperusteet	15
15	Myönnetty eläkkeet, perhe-eläkkeet, avustukset ja hautausavut	15
15	Haarakonttorien valvojat	15
16	Pankkivaltuusmiehet	16
17	Tilintarkastajat	17

Suomen Pankin toiminta

Taloudellinen kehitys vuoden 1960 aikana

Vuoden 1960 alkaessa suhdannenousu oli voimakkaimmillaan. Tuotanto kohosi ripeästi, eivätkä taloudelliset voimavarat asettaneet esteitä nousun jatkumiselle. Varhain keväällä voitiin kuitenkin havaita, että tuotantovoimat alkoivat olla jokseenkin täydessä käytössä, minkä seurauksena tuotanto ei voinut enää kasvaa entisellä nopeudella. Toisaalta kokonaiskysyntä oli jo pitemmän aikaa edellisen vuoden puolella kasvanut nopeammin kuin kokonaistuotanto aiheuttaen siten huomattavaa kysynnänpainetta. Tämä kysynnän ja tarjonnan välinen tasapainottomuus voimistui vuoden 1960 alkupuolella ja purkautui tuonnin jyrkäksi kasvuksi. Sitä paitsi kotimainen hintatasokin lievästi nousi. Tällainen kehitys oli mahdollinen sen vuoksi, että yhteiskunnan likvidiyasema oli vielä tällöin varsin hyvä, minkä lisäksi pankit laajensivat luotonantoaan erittäin runsaasti.

Suomen Pankin taholta oli jo vuoden 1959 syksyllä varoitettu pankkeja liiallisesta luottoekspansioista. Vuoden 1960 aikana Suomen Pankki turvautui useaan otteeseen rahapolitiittisiin keinoihin pankkien luotonantohallun rajoittamiseksi. Luotonannon kasvu jatkui kuitenkin erittäin voimakkaana kesään asti. Vasta syksyllä oli havaittavissa sen hidastumista. Samanaikaisesti tapahtui myös kokonaiskysynnän mukautumista tuotannon kehitykseen, mikä välittömästi heijastui sekä tuonnin että hintojen nousun tasaantumisenä.

Ulkomaankaupan kannalta kansainvälinen suhdannekehitys muodostui suotuisaksi. Ulkomainen kysyntä oli vilkasta, ja varsinkin pum- ja paperiteollisuustuotteiden vienti kas-

voi tuntuvasti. Kokonaisuudessaan viennin arvo nousi vuoden 1960 aikana 18 %. Lisäystä tapahtui sekä viedyissä määrissä että hinnoissa. Myös investointitoiminnan kasvu pysyi koko vuoden ajan voimakkaana. Sijoitukset kypsyivät nyt siihen vaiheeseen, että ne edellyttivät suhteellisesti vähemmän rakennustoimintaa ja enemmän koneita ja laitteita. Tämä painopisteen siirtyminen aiheutti myös osaltaan tuontiin kohdistuvaa lisäpainetta. Yksityisen kulutuksen kehitys oli viennin ja investointien rinnalla suhdannenousun kannalta merkitykseltään pienempi tekijä. Poikkeuksena oli kuitenkin kestävien kulutushyödykkeiden kysynnän kasvu, jota epäilemättä edisti osamaksuluottojen käytön laajentuminen. Muutoin yksityisen kulutuksen nousu seurasi suurin piirtein kokonaistuotannonmuodostuksen kehitystä.

Ulkomaankaupan lopputulos ei muodostunut niin vajaukselliseksi kuin oli pelättävissä vielä keväällä, jolloin tuontiin kohdistuva paine oli suurimmillaan. Vuodesta 1959 tuonnin arvo lisääntyi 27 %, mikä oli pelkästään volyymin kasvua, sillä tuontihinnat pysyivät muuttumattomina. Kauppatase osoitti 23 mrd markan vajeausta, mutta kun sen vastapainona oli vaihtotaseen ns. näkyvämmien erien 11 mrd markan ylijäämä, muodostui koko maksutaseen vajeus 12 mrd markaksi. Tästä huolimatta maan koko kulta- ja valuuttavaranto pysyi suunnilleen muuttumattomana, mikä johtui siitä, että osa tuonnista rahoitettiin ulkomailta saaduilla lyhyt- ja pitkäaikaisilla luotoilla.

Tuotantotoiminnan kehitys heijastui luonnollisesti myös työllisyydessä. Niinpä työvoiman käyttöä koskevien laskelmien mukaan työttömyys oli vuoden ensimmäisellä neljän-

neksellä kolmanneksen pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Työttömyys aleni kevään kuluessa minimiinsä. Hyvän työllisyystilanteen ansiosta voitiin julkisin varoin suoritetuista työllisyystöistä, lähinnä maa- ja vesirakennustöistä, supistaa.

Hintatason nousu muodostui suunnilleen saman suuruisiksi kuin vuonna 1959. Elinikustannusten kohoaminen 2.9 %:lla aiheutui lähinnä ravinto- ja asutuskustannusten kasvusta, kun taas tukkuhintojen kohoaminen 2.7 %:lla johtui pääasiallisesti metsätaloustuotteiden hintojen kehityksestä.

Vaikka tuotannon kasvuvauhti hidastui vuoden aikana, kohosi kokonaistuotanto vuodesta 1959 keskimäärin 8 %. Vuoden viimeisen neljänneksen kokonaistuotanto ylitti suhdannekehityksen aallonpohjassa keväällä 1958 saavutetun tason noin 20 %:lla.

Suomen Pankin rahapolitiikka

Vuoden 1959 jälkipuolella alkanut liikepankkien maksuvalmiuden heikkeneminen jatkui koko vuoden 1960 ajan niiden ottolainauksen varsin huomattavasta kasvusta huolimatta. Suomen Pankki pyrkiikin rahapolitiittisilla toimenpiteillään vaikuttamaan lähinnä siihen, että pankit parantaisivat maksuvalmiuttaan ja siten varautuisivat turvaamaan luotonannon jatkuvuuden suhdanteiden heikentyessä.

Jo vuoden 1959 lopussa johtokunta oli päättänyt alentaa lisäkorosta vapaan rediskonttausoikeuden vuoden 1960 alusta lukien 60 %:sta 30 %:iin rahalaitoksen omista varoista. Käytännössä rediskonttaukset pysyivät tammi—helmikuun ajan verrattain vähäisinä, mutta nousivat jo huhtikuun loppuun mennessä 10 mrd markan tasolle, minkä yläpuolella ne sen jälkeen jatkuvasti pysyttelivät. Pankkien maksuvalmiuden heikkeneminen johtui, paitsi yleisistä keskuspankkirahan tarjontaan vaikuttavista kontraktiivisista tekijöistä, epäilemättä varsin suurelta osalta pankkien liiallisista luottolupaustista. Välttämättä tässä vaiheessa korkokannan yleistä korotusta Suomen Pankki pyrki aikaansaamaan porrastusta pankkien antolainauskorkoihin, jotka jo vuosia olivat olleet lähes yhtenäiset riippumatta esim. luoton tarkoituksesta tai luottoajan pituudesta. Tässä tarkoituksessa rediskonttaavien raha-

laitosten sallittiin kesäkuun alusta lukien soveltaa yli 7 %:n mutta korkeintaan 8 %:n korkoa luottomäärään, joka oli enintään 10 % asianomaisen rahalaitoksen toukokuun lopussa olleesta luotonannosta yleisölle, mutta sillä edellytyksellä, ettei rahalaitoksen punnitu keskimääräinen antolainauskorko nouse toukokuun lopun tasosta. Korkeampaa korkoa Suomen Pankki kehotti soveltamaan ennen kaikkea sellaisiin luottoihin, jotka olivat omansa välittömästi lisäämään koti- ja ulkomaisten kulutustavaroiden kysyntää sekä kaupan varastoja, kun taas koronalennukset suositeltiin kohdistettaviksi erityisesti vientiluottoihin ja niihin luottoihin, joita pankit myöntävät vientiä harjoittaville pienyrityksille ja sellaiselle kotimarkkinateollisuudelle, jonka edellytykset kilpailla ulkomaisten kanssa kaipaavat parantamista. Useimmat rediskonttaavat pankit ryhtyivätkin näissä puitteissa soveltamaan koronporrastusta, niin että yli 7 %:n korolla annettujen lainojen määrä oli vuoden lopussa 23.6 mrd markkaa.

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla rahalaitosten luotonanto yleisölle kasvoi peräti 58.3 mrd markkaa vastaavan lisäyksen vuonna 1959 oltua vain 28.3 mrd markkaa. Kasvu oli ei vain suhteellisesti vaan myös absoluuttisesti suurin liikepankeissa. Niiden antolainaus kasvoi 30.1 mrd markkaa, mitä edellisellä vuonna vastasi 10.3 mrd markkaa. Rahalaitosten koko ottolainaus yleisöltä puolestaan kasvoi vuoden ensipuoliskolla 30.4 mrd markkaa, mistä liikepankkien osuus oli 11.9 mrd markkaa. Vuonna 1959 olivat vastaavat luvut 32.6 mrd markkaa ja 19.3 mrd markkaa. Liikepankkien antolainauksen kasvuvauhti oli siten edellisestä vuodesta huomattavasti lisääntynyt ottolainauksen kasvuvauhdin samanaikaisesti vähentyessä. Vähentyminen johtui yksinomaan yleisön shekkitilien kehityksestä. Varsinaiset talletukset sen sijaan kasvoivat aivan yhtä voimakkaasti kuin edelliselläkin vuonna.

Vuoden jälkipuoliskolla pankkien maksuvalmius pysyi yhä varsin heikkona. Todetakaan myös, että rediskonttaustarve ei jakaantunut laisinkaan tasaisesti eri pankkien osalle. Voimassa olleiden rediskonttausehtojen mukaan rahalaitoksen tuli neuvotella erikseen Suomen Pankin kanssa, jos rahalaitoksen rediskonttaukset nousivat sen omien varojen määrää suuremmiksi. Kun

erään pankin rediskonttaukset jatkuvasti ylittivät tämän tason, Suomen Pankki päätti heinäkuun alusta lukien veloittaa rahalaitokselta, jonka rediskonttaukset ylittävät sen omat varat, portaittain kasvavaa lisäkorkoa, joka nousee enimmäismääräänsä, 3 %:iin, rediskonttausten ollessa 50 % rahalaitoksen omien varojen määrää suuremmat. Loka-kuussa pankkivaltuusmiehet katsoivat tarpeelliseksi korottaa tämän enimmäismäärän 3 %:sta 4 %:iin, mitä päätöstä johtokunta alkoi soveltaa marraskuun alusta lukien siten, että lisäkorko nousee 4 %:iin rahalaitoksen rediskonttausten noustessa 90 % sen omien varojen määrää suuremmiksi.

Rahalaitosten antolainauksen kasvuksi koko vuonna muodostui 112.5 mrd markkaa ottolainauksen lisääntyessä 80.4 mrd markkaa. Antolainauksen kasvun enemmyys ei siten vuoden jälkipuoliskolla juuri ensinkään lisääntynyt, mikä osoittaa pankkien onnistuneen estämään maksuvalmiutensa enemmän heikkenemisen.

Muista rahapolitiikkaan liittyvistä toimenpiteistä mainittakoon, että marraskuussa aloitettiin Suomen Pankin talletustodistusten myynti pankeille ja kunnille (ks. s. 13). Jo maaliskuun alusta lukien Suomen Pankki rupesi uudelleen ottamaan puunjalostusteollisuustuotteiden vientiä harjoittavilta yhtiöiltä vastaan valuuttamääräisiä suhdannevarauksia joulukuun 30 päivänä 1954 annetun lain nojalla. Tässä yhteydessä on mainittava myös pankin toimenpiteistä vientiluottojen laajentamiseksi. Neuvoteltuaan Suomen Pankkiyhdistyksen kanssa pankki päätti heinäkuun alusta ryhtyä rediskonttaamaan Vientiluotto Oy:n hyväksymiin keskipitkiin vientiluottoihin liittyviä ½—5 vuoden vientivekseleitä 6 %:n korolla.

Yhteenvedo pankin tilan kehityksestä

Yleiskatsauksen pankin omaisuustaseessa vuoden aikana tapahtuneisiin muutoksiin ja niiden rahapolitiittiseen merkitykseen tarjoaa seuraava asetelma. Siinä tilit on jaettu luonteensa nojalla muutamaan pääryhmään ja tiliryhmien sekä niihin sisältyvien tärkeimpien tase-erien osalta on osoitettu, vaikuttavatko niiden muutokset liikkeessä olevaa setelistä lisäävästi (+) vai vähentävästi (—).

Ulkomaiset tilit		mrđ mk
Kulta- ja valuuttavarannon vähennys	—	6.4
Ulkomaisten vekselien ja obligaatioiden lisäys	+	3.1
Vuotta 1958 aikaisempien Neuvostoliiton vientiennakoiden vähennys	—	5.6
Muut erät, nettomuutos	+	1.5
		— 7.4

Valtion tilit		
Vakauttamislainan vähennys	—	3.1
IMF & IBRD -vekselin vähennys	—	3.5
Varmuusvarastoluoton vähennys	—	3.2
Valtion shekkitilin vähennys	+	0.2
Vientimaksulainat	+	2.7
		— 6.9

Yksityisten tilit		
Kotimaisten markkamääräisten vekselien lisäys	+	3.3
Kotimaisten ulkomaanrahan määräisten vekselien vähennys	—	1.0
Muut erät, nettomuutos	+	0.2
		+ 2.5

Erinäiset tilit		
Talletustodistusten lisäys	—	0.3
Arvonjärjestelytilien lisäys	—	3.6
Omien varojen lisäys	—	1.0
Muut erät, nettomuutos	+	1.4
		— 3.5
		Yhteensä —15.3

Suhde pankkeihin		
Rediskontattujen vekselien lisäys	+	15.8
Pankkien shekkitilien vähennys	—	2.2
Obligaatioiden termiinostot, netto	+	0.6
		+ 18.6
		Yhteensä = liikkeessä olevien setelien lisäys + 3.3

Asetelman mukaan merkittävin kontraktiivinen tekijä oli ulkomaisten tilien kehitys. Pankin kulta- ja valuuttavaranto supistui 6.4 mrd markkaa, minkä lisäksi bilateraaliin saataviin rinnastettavat, ennen vuotta 1958 Neuvostoliittoon vientiä harjoittaville yrityksille annetut ennakot, joiden määrä vuoden alkaessa oli 5.6 mrd markkaa, hävisivät vuoden aikana kokonaan. Kun toisaalta otetaan lukuun ulkomaisiin vekselihin ja obligaatioihin tehdyissä sijoituksissa tapahtunut kasvu sekä eräiden ulkomaisten velkojen supistus, ulkomainen nettosaatava pieneni kokonaisuudessaan 7.4 mrd markkaa, minkä lisäksi valuuttavarannon supistuminen heijastui myös arvonjärjestelytilissä. Todetakaan kuitenkin tässä yhteydessä, että pankin valuuttavarannon supistumisen vastapainona oli valuuttapankkien ja valtiokonttorin hallussa olevien valuuttojen lisääntyminen, niin

että koko maan valuuttavaranto oli kertomusvuoden lopussa suurin piirtein samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin.

Valtiontalouden tulonemmyydellä oli keskuspankin rahanannon supistumisessa lähes sama merkitys kuin ulkomaisten saatavien vähenemisellä. Kuten asetelmasta ilmenee, valtio lyhensi vuoden aikana varmuusvarastoluottoa, jäsenyydestä kansainvälisiin rahalaitoksiin aiheutunutta vekseliluottoa sekä vakauttamislainaa yhteensä 9.8 mrd markkaa. Valtion shekkitilin supistuksen ja vientimaksutililtä nostetut lainat huomioon ottaen valtion tiliasema Suomen Pankkiin nähden parani kokonaisuudessaan 6.9 mrd markan nettomäärällä.

Otettaessa lisäksi lukuun yksityisten tilien sekä erinäisten muiden, pääasiallisesti pankin omiin varoihin liittyvien tilien kehitys voidaan todeta, että tässä kosketellut tilitapahtumat supistivat keskuspankkirahan määrää kokonaisuudessaan 15.3 mrd markkaa. Mainittakoon vertailun vuoksi, että vuoden 1959 aikana vastaavat tekijät lisäsivät keskuspankkirahan määrää yhteensä 19.9 mrd markkaa. Rahataloudellisessa kehityksessä ja pankin luottopolitiikassa tapahtunut käänne kuvastui siten varsin selvästi myös omaisuustaseen muutoksissa.

Kun liikkeessä oleva setelistö maksuvälineiden tarpeen lisääntymisen johdosta kasvoi samaan aikaan 3.3 mrd markkaa, pankkien maksuvalmius suhteessa Suomen Pankkiin heikkeni peräti 18.6 mrd markkaa. Tällöin on rediskonttausten ja pankkien shekkitilien lisäksi otettu huomioon myös obligaatiokaupat, jotka ovat eräs rediskonttaavien pankkien käytettävissä oleva keino keskuspankkirahan hankkimiseksi.

Pankkien maksuvalmiuden näin olennainen heikkeneminen oli eräältä osalta luonnollisesti pelkkä seuraus keskuspankin rahanannon supistumisesta ja siis lähinnä pankin valuuttasaatavien pienenemisestä sekä valtiontalouden ylijäämäisyydestä. Mutta toisaalta se oli epäilemättä varsin merkittävältä osalta myös seurausta siitä, että pankit vuoden aikana niin voimakkaasti lisäsivät luotonantoon. Luotonannon kasvun suuren kokonaiskysyntää ja sitä tietä lisäsi tuontia, mikä esti valuuttatilanteen paranemisen, sekä myötävaikuttanut valtiontalouden suureen tulonemmyyteen ja setelistön lisääntymistarpeeseen.

Jäljempänä tarkastellaan pankin toimintaa yksityiskohtaisemmin tasevertailujen nojalla.

Valuuttakurssit ja pankin ulkomaiset suhteet

Suomen Pankki noteerasi edelleenkin useimmille valuutoille ns. rajoitetusti muutuvan kurssin. Ranskan liittyttyä Suomen ja sen kanssa kauppaa käyvien Länsi-Euroopan maiden kesken tehtyyn multilateraalisiin sopimukseen, pankki alkoi kertomusvuoden alusta lukien noteerata tällaista kurssia myös Ranskan uudelle frangille. Niin ikään Islannin kruunun kohdalla siirryttiin muuttuvan kurssin noteeraukseen kesäkuun 21 päivästä alkaen.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty pankin vuoden lopussa ja edellisen vuoden lopussa noteeraamat viralliset valuuttakurssit. Ne valuutat, joille vuoden 1960 lopussa noteerattiin kiinteä kurssi, on merkitty tähdellä.

		31. 12. 59 mk	31. 12. 60 mk
New York	1 \$	320: 20	320: 50
Montreal	1 Can \$	336: 30	322: —
Lontoo	1 £	896: —	898: 50
Tukholma	100 Rkr	6 185: —	6 195: —
Oslo	100 Nkr	4 484: —	4 490: —
Kööpenhamina ..	100 Tkr	4 643: —	4 650: —
Bryssel	100 Bfr	640: 50	645: —
Amsterdam	100 Hfl	8 495: —	8 496: —
Zürich	100 Sfr	7 420: —	7 442: —
Frankfurt a.M. ..	100 DM	7 678: —	7 680: —
Pariisi	100 NF	6 498: —	6 532: —
*Praha, clearing ..	100 Kč	4 458: —	4 458: —
Lissabon	100 Esc	1 120: —	1 120: —
Wien	100 S	1 234: —	1 232: —
*Moskova, clearing	100 Rpl	8 025: —	8 025: —
Rooma	100 Lit	51: 60	51: 60
Reykjavik	100 Ikr	—	843: —

Islannin, Paraguayan ja Uruguayin kanssa voimassa olleet kaksipuoliset maksusopimukset lopetettiin kertomusvuoden aikana ja näiden maiden kanssa tapahtuvassa maksuliikkeessä siirryttiin multilateraalille pohjalle. Vuoden lopussa päättyivät myös Espanjan ja Brasilian kanssa tehdyt kaksipuoliset maksusopimukset, joten näitä maita koskevissa maksuissa siirryttiin vuoden 1961 alusta käyttämään vaihdettavia valuuttoja. Kertomusvuoden lopulla uudistettiin ylempanä mainittu multilateraaliosopimus vuodeksi 1961.

Kertomusvuoden alussa tulivat voimaan edellisenä vuonna annetut lait valuutan sääntöstelystä (441/59) ja valuuttakaupasta (538/59). Nämä lait toimeenpanosäännökseen sekä Suomen Pankin niiden nojalla antamat uudet valuutansääntölmääräykset merkitsivät huomattavia uusia helpotuksia ns. näkymättömien maksusuoritusten rajoituk-

siin. Vuoden lopulla annettu valtioneuvoston päätös (445/60) valuutanluovutusvelvollisuuden supistamisesta laajensi edelleen Suomessa asuvien oikeutta pitää hallussaan ja käyttää ulkomaisia valuuttoja.

Seuraava asetelma valaisee pankin taseeseen sisältyvien ulkomaisten tilien kehitystä.

Ulkomaiset tilit

milj. mk

	31. 12. 59	31. 12. 60	Muutos
Kulta	8 454	9 120	+ 666
Ulkomaiset valuutat	64 611	59 482	— 5 129
Ulkomaiset vekselit	366	870	+ 504
Ulkomaiset obligaatiot	3 263	5 833	+ 2 570
Vuotta 1958 aikaisemmat Neuvostoliiton viennakot	5 620	—	— 5 620
Vastaavat	82 314	75 305	— 7 009
Ulkomaiset valuuttatilit	2 116	4 057	+ 1 941
Ulkomaiset markkatilit	4 780	4 241	— 539
Pitkäaikainen ulkomainen velka	11 060	10 030	— 1 030
Vastattavat	17 956	18 328	+ 372
<i>Ulkomainen nettosaatava</i>	<i>64 358</i>	<i>56 977</i>	<i>— 7 381</i>

Pankin kulta- ja valuuttavaranto, joka saadaan vähentämällä kullan ja ulkomaisten valuuttojen määrästä ulkomaisilla valuuttatileillä olevat velat, supistui kertomusvuoden aikana 6 404 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 64 545 milj. markkaa. Varannon koostumus kertomusvuoden sekä edellisen vuoden lopussa näkyy viereisellä palstalla olevasta asetelmasta.

Kuten asetelmasta ilmenee, kullan ja vaihdettavien valuuttojen määrä väheni 4.8 mrd markkaa sidottujen valuuttojen supistuessa 1.6 mrd markkaa. Vuoden päättyessä oli kullan ja vaihdettavien valuuttojen osuus koko varannosta 83 %, mitä vuotta aikaisemmin vastasi 82 %.

	31. 12. 59 mrd mk	31. 12. 60 mrd mk	Muutos mrd mk
Kulta	8.4	9.1	+ 0.7
Vaihdettavat valuutat	49.7	44.2	— 5.5
Ei-siirrettävät EMA- valuutat	4.7	3.2	— 1.5
Itäryhmän valuutat	4.4	1.7	— 2.7
Muut valuutat	3.7	6.3	+ 2.6
Kulta- ja valuuttavaranto	70.9	64.5	— 6.4

Suhde valtioon

Pankin ja valtion väliset tilisuhteet käyvät ilmi seuraavan sivun alussa olevasta asetelmasta.

Valtion tilit

milj. mk

	31. 12. 59	31. 12. 60	Muutos
Vakauttamislaina	6 875	3 750	— 3 125
IMF & IBRD -vekseli	3 451	—	— 3 451
Varmuusvarastoluotto	6 786	3 581	— 3 205
Vastaavat	17 112	7 331	— 9 781
Shekkitili	6 418	6 187	— 231
Vientimaksutili	3 029	343	— 2 686
Vastattavat	9 447	6 530	— 2 917
Valtion nettovelka	7 665	801	— 6 864

Valtio lunasti vuoden aikana erääntyneet vakauttamislainan obligaatiot, yhteismäärältään 2 500 milj. markkaa, sekä näiden lisäksi etukäteen sen 625 milj. markan määräisen obligation, jonka eräpäivä oli 16.9.1962. Niin ikään valtio lunasti koko sen 3 451 milj. markan vekselin, joka kattoi pankin Kansainväliselle Valuuttarahastolle ja Maaailmanpankille valtion puolesta suorittamia jäsenosuuksia. Vekseli oli taseessa kirjattu „muihin saataviin”. Samaan tase-erään sisältyy varmuusvarastoluotto, jota valtio lyhensi vuoden aikana nettomääräisesti 3 205 milj.

markkaa. Kun toisaalta otetaan lukuun valtion shekkitilin vähennys sekä vientimaksulain mukaisten lainojen nostot valtion vientimaksutililtä, valtion koko nettovelka Suomen Pankille pieneni vuoden aikana 6 864 milj. markkaa. Vuoden päättyessä nettovelka oli enää 801 milj. markkaa.

Suoranainen luotonanto ja suhde omiin asiakkaihin

Pankin suhteita sen yksityisiin asiakkaihin valaisee seuraava asetelma.

Yksityisten tilit

milj. mk

	31. 12. 59	31. 12. 60	Muutos
Markkamääräiset vekselit	3 888	7 232	+ 3 344
Shekkitilit	267	418	+ 151
Ulkomaanrahan määräiset vekselit	11 535	10 496	— 1 039
Muita saatavia	998	1 034	+ 36
Vastaavat	16 688	19 180	+ 2 492
Shekkitilit	233	167	— 66
Muita lyhytaikaisia velkoja	159	183	+ 24
Vastattavat	392	350	— 42
Nettoluotonanto yksityisille	16 296	18 830	+ 2 534

Luottoasiakkaiden siirtämistä muihin rahalaitoksiin ei kertomusvuonna voitu rahamarkkinain kiristymisen vuoksi jatkaa. Markkamääräiset kotimaiset vekselit, jotka käsittävät pääosan pankin suoranaisesta luotonan-

nosta omille asiakkaille, lisääntyivät vuoden aikana 3 344 milj. markkaa lähinnä voimassa olleiden luottojen runsaamman käytön johdosta. Tähän vekseliluottoon sisältyi nyt myös eräitä vientiluottoja. Sen sijaan ulkomaan-

rahan määräiset kotimaiset vekselit, jotka ovat pankin suomalaisille yrityksille välittämän ulkomaisen luoton katevekseleitä, vähenivät luottojen lyhentämisen vuoksi 1 039 milj. markkaa. Mukaan luettuina erät muut luotot sekä vastattavien puolen velat pankin koko nettoluotonanto yksityisille kasvoi vuoden aikana 2 534 milj. markkaa.

Suomen Pankin viralliset diskonttokorot pysytettiin vuoden aikana ennallaan alarajan

ollessa 6 % ja ylärajan 7½ %. Käytännössä on asiakkaiden vekseleistä veloitettu korkoa 6¾—7 %.

Suhde rahalaitoksiin

Pankin ja rahalaitosten välisten tilien kehitys ilmenee seuraavasta.

Pankkien tilit

milj. mk

	31. 12. 59	31. 12. 60	Muutos
Vastaavat: Rediskonttatut vekselit	4 718	20 514	+ 15 796
Vastattavat: Pankkien shekkitilit	3 856	1 683	— 2 173
Pankkien nettovelka	862	18 831	+ 17 969

Rediskonttaukset kasvoivat vuoden aikana 15 796 milj. markkaa. Todettakoon, että rediskonttausten viikkokeskiarvo, joka vuonna 1959 oli 1.8 mrd markkaa, oli kertomusvuonna 12.4 mrd markkaa.

Rediskonttausten peruskorko oli koko vuoden ajan ennallaan eli 6¾ %. Rediskonttauksista veloitettavan lisäkoron muutoksia on selostettu edellä s. 5.

Asetelmassa ei ole otettu lukuun pankkien Suomen Pankille myymiä valtion kassaobligatioita, jotka pankit ovat velvolliset määräjassa ostamaan takaisin. Kertomusvuoden lopussa kassaobligatioita oli Suomen Pankin omistuksessa 1 895 milj. markan arvosta eli 1 095 milj. markan arvosta enemmän kuin edellisen vuoden päättyessä.

Edellä ei myöskään ole otettu lukuun Mortgage Bank of Finland Oy:n tiliä, joka

taseessa sisältyy „muihin lyhytaikaisiin velkoihin”. Tili supistui vuoden aikana 252 milj. markasta 158 milj. markkaan.

Setelistö

Liikkeessä oleva setelistö lisääntyi noususuhdanteen aiheuttaman maksuvälineiden tarpeen kasvun johdosta vuoden aikana 3 300 milj. markkaa. Vuoden lopussa setelistö oli 72 735 milj. markkaa. Setelistön viikkokeskimäärä oli 67 235 milj. markkaa oltuaan edellisenä vuonna 61 746 milj. markkaa.

Setelinanto-oikeus ja sen käyttö

Setelinanto-oikeutta ja sen käyttöä valaisee seuraava asetelma.

Setelinantotase

milj. mk

	31. 12. 59	31. 12. 60	Muutos
Setelinanto-oikeus			
Ensisijainen kate	76 694	75 305	— 1 389
Toissijainen kate	27 016	41 992	+ 14 976
Yhteensä	103 710	117 297	+ 13 587

Setelinanto-oikeuden käyttö

Liikkeessä olevat setelit	69 435	72 735	+ 3 300
Lyhytaikaiset velat	17 814	16 676	— 1 138
Shekkiluotoista nostamatta	929	978	+ 49
Setelinantovara	15 532	26 908	+ 11 376
Yhteensä	103 710	117 297	+ 13 587

Valuuttojen vähenemisen vuoksi ensisijainen setelinkate pieneni 1 389 milj. markkaa, kun taas toissijaiseksi katteeksi hyväksyttävien vekselien määrä rediskonnttausten lisääntymisen vuoksi kasvoi 14 976 milj. markkaa. Koko setelinanto-oikeus suureni siten 13 587 milj. markkaa. Setelinanto puolestaan kasvoi lähinnä liikkeessä olevan setelistön lisääntymisen takia 2 211 milj. markkaa. Setelinanto-

vara suureni siten 11 376 milj. markkaa ja oli vuoden päättyessä 26 908 milj. markkaa.

Tilinpäätös

Edellä esitetyn tiliaseman tarkastelun täydennykseksi esitetään seuraavassa pankin omaisuustase kokonaisuudessaan.

Vastaava	31. 12. 59 milj. mk	31. 12. 60 milj. mk	Vastattava	31. 12. 59 milj. mk	31. 12. 60 milj. mk
Kulta	8 454	9 120	<i>Liikkeessä olevat setelit</i> ..	69 435	72 735
Ulkomaiset valuutat	64 611	59 482	Ulkomaiset valuuttatilit ..	2 116	4 057
Ulkomaiset vekselit	366	870	Ulkomaiset markkatilit ...	4 780	4 241
Ulkomaiset obligaatiot ...	3 263	5 833	Valtion shekkilitiili	6 418	6 187
<i>Ensisijainen setelinkate</i> ..	76 694	75 305	Pankkien shekkilitiili	3 856	1 683
			Muut shekkilitiili	233	167
			Muut lyhytaikaiset velat ..	411	341
Diskonnttatut kotim. vekselit			<i>Lyhytaikaiset velat</i>	17 814	16 676
Ulk. rahan määräiset ..	11 535	10 496	Ulkom. pitkäaikaiset velat .	11 060	10 030
Markkamääräiset	3 888	7 232	Kotim. pitkäaikaiset velat .	3 029	603
Rediskonnttatut vekselit ...	4 718	20 514	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	14 089	10 633
Valtion vakauttamislaina .	6 875	3 750			
<i>Toissijainen setelinkate</i> ..	27 016	41 992	<i>Arvonjärjestelytili</i>	5 482	9 085
			Kantarahasto	10 000	10 000
Kotimaiset obligaatiot	2 620	3 070	Vararahasto	3 739	4 362
Shekkilitiili	267	418	Tulostili	1 247	1 628
Vaihtoraha	654	719	<i>Oma pääoma</i>	14 986	15 990
Muut saatavat	14 555	3 615			
<i>Muut varat</i>	18 096	7 822			
Yhteensä	121 806	125 119	Yhteensä	121 806	125 119

Pankin näkyvien omien varojen määrä ilman tilivuoden voittoa oli täten tilinpäätöksen mukaan 14 362 milj. markkaa. Varat olivat edellisestä vuodesta kasvaneet 623 milj. markkaa eli sen määrän, mikä vuoden 1959 voitosta siirrettiin vararahastoon. Näiden varojen lisäksi pankilla on melkoisia omaisuuseriä, jotka eivät näy pankin omaisuus-

taseesta. Niihin kuuluvat pääkonttorin vanha toimitalo sekä jo osittain käytössä oleva uudisrakennus, haarakonttorien toimitalot ja eräät muutkin pankin tarvitsemat kiinteistöt samoin kuin osakkeet, lähinnä Tervakoski Oy:n osake-enemmistö.

Suomen Pankin tulostase ja sen kehitys on esitetty seuraavassa asetelmassa.

Tuotot	1959 mk	1960 mk
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	564 061 800	864 482 076
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	1 038 809 072	1 294 707 769
Korot obligatioista	334 445 304	432 285 339
Provisiot	148 963 311	125 809 539
Agiot	254 968 108	239 547 624
Muut tuotot	111 648 780	131 989 772
Yhteensä	2 452 896 375	3 088 822 119

Kulut

	1959 mk	1960 mk
Palkat ja palkkiot	411 826 251	427 690 845
Eläkkeet ja avustukset	36 503 650	37 885 450
Perhe-eläkkeet	11 483 505	12 132 855
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut ...	1 470 775	1 553 750
Haarakonttorien valvojain palkkiot	869 100	1 366 400
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksuosuudet	19 402 031	20 237 722
Setelien valmistus	197 172 700	232 061 700
Poistot	426 037 527	599 761 952
Muut kulut	100 981 120	128 052 997
Tilivuoden voitto	1 247 149 716	1 628 078 448
Yhteensä	2 452 896 375	3 088 822 119

Pankin kokonaistulot lisääntyivät edellisestä vuodesta 636 milj. markkaa. Kasvu johtui lähinnä rediskonnttauksista sekä ulkomaisista valuutoista saatujen korkotulojen lisääntymisestä. Pankin kokonaiskulut olivat kertomusvuonna 1 461 milj. markkaa eli 255 milj. markkaa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Nousu johtui miltei kokonaan pankin pääkonttorin sekä Rovaniemen haarakonttorin rakennustöiden aiheuttamasta poistojen kasvusta.

Pankin voitto oli 1 628 078 448 markkaa. Vararahastoon on nettovoitosta pankin ohjesäännön mukaisesti siirretty puolet eli 814 039 224 markkaa. Voiton toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

mainittu määrä, 814 039 224 markkaa, siirrettäisiin valtiovarastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Setelien lunastaminen

Kun sen asetuksen, jolla Suomen Pankki viimeksi marraskuun 8 päivänä 1957 oli oikeutettu poikkeamaan ohjesääntönsä 8 §:n 1 mom:n säännöksistä setelien lunastamiseen nähden, voimassaoloaika vuoden 1960 lopussa olisi mennyt umpeen, pankin johtokunta, katsoen ettei ollut mahdollista palata kultaan sidottuun rahakantaan, teki aloitteen asetuksen voimassaoloajan pidentämiseksi. Yhtyen johtokunnan mielipiteeseen pankkivaltuusmiehet pyysivät valtioneuvostolta, että Suomen Pankki asetuksella oikeutettaisiin vuoden 1963 loppuun saakka edelleen poikkeamaan ohjesääntönsä 8 §:n 1 mom:n määräyksistä.

Tämä oikeus myönnettiin pankille lokakuun 7 päivänä 1960 annetulla asetuksella.

Tilintarkastus

Vuoden 1959 valtiopäivillä valitut varsinaiset tilintarkastajat, päätoimittaja Matti Janhunen, kaupunginkamreeri Veikko Kokkola, maatalousteknikko Lauri Laine, maanviljelijä Yrjö Sinkkonen ja kaupunginjohdaja Arno Tuurna toimittivat viime vuoden helmikuun 22—26 päivinä pankin vuoden 1959 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1959.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 10, huhtikuun 6, touko-

kuun 12, kesäkuun 1, elokuun 25, lokakuun 26 ja joulukuun 13 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja valuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Kaikissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäännön 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen tilit vuodelta 1959 ja lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Rediskonttausten lisäkorko

Johtokunnan syyskuun 14 päivänä tekemän esityksen mukaisesti pankkivaltuusmiehet päättivät lokakuun 26 päivänä, että Suomen Pankin johtokunnalla on oikeus rediskonttauksessa periä rahalaitokselta, riippuen sen Suomen Pankille olevan kokonaisvelan kuukausikeskimäärästä, harkintansa mukaan lisäkorkoa enintään 4 %.

Suomen Pankin talletustodistusten korko

Toukokuun 12 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että luottolaitoksilla tulisi olla vaihtoehtoisia lyhytaikaisia sijoituskohteita, jotta ne voisivat tasoittaa luotonannossaan esiintyviä vaihteluita. Luottolaitoksilla on kuitenkin vähän mahdollisuuksia tällaisiin sijoituksiin, koska lyhytaikaisia markkinoitavia arvopapereita ei kotimaassa ole tarjolla ja sijoituksilla lyhytaikaisiin ulkomaisiin arvopapereihin, joita liikepankit ovat Suomen Pankin kehoituksesta ja välityksellä jonkin verran tehneet, on omat rajoituksensa. Jotta kotimaiset sijoitukset vähentäisivät rahan tarjontaa samalla tavoin kuin ulkomaiset, niiden olisi tapahduttava Suomen Pankkiin. Tämän johdosta ja kun on ilmeistä, että lyhytaikaisten sijoitusten toteutettavuus lisäisi luottolaitosten halua ja mahdollisuuksia tasoittaa luotonantonsa vaihteluita ja valikoida nimenomaan lyhytaikaisen luoton pyyntöjä, johtokunta oli sitä mieltä, että Suomen Pankin tulisi ryhtyä myymään vapaasti markkinoilla vaihdettavissa olevia, haltijalle asetettavien kolmen tai kuuden kuukauden talletustodistuksia, joita Suomen Pankki tarjoaisi ostettaviksi määräajoin, jolloin myytävän erän suuruus ja korkoehdot ratkaistaisiin rahamarkkinain kulloisenkin tilan perusteella.

Talletustodistusten käyttöön ottaminen edellyttää kuitenkin, että sijoittajat saavat varoilleen korkoa, mikä taas edellyttää, että pankkivaltuusmiehet oikeuttavat Suomen Pankin maksamaan sitä näille todistuksille. Tämän vuoksi johtokunta kirjelmässään esitti, että kun koron maksaminen voidaan sallia vain erityisten olosuhteiden takia, talletustodistusten korollisuus sallittaisiin luotovolyymin poikkeuksellisen paisumisen perusteella vuoden 1961 kesäkuun loppuun, jolloin viimeiset kertomusvuonna annettavat kuuden kuukauden talletustodistukset eräännyisivät. Pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokunnan esityksen toukokuun 12 päivänä pitämässään kokouksessa ja päättivät oikeuttaa Suomen Pankin kesäkuun 30 päivään 1961 asti maksamaan liikkeeseen laskemilleen haltijalle asetettaville kolmen ja kuuden kuukauden talletustodistuksille johtokunnan harkinnan mukaan enintään 5 %:n vuotuisen koron.

Lokakuun 26 päivän pankkivaltuusmiesten pöytäkirjaan merkittiin, että edellä sanottuja talletustodistuksia myydään, paitsi luottolaitoksille, myös niitä haluaville kunnille.

Rovaniemen haarakonttorin avaaminen

Rovaniemen haarakonttori avattiin yleisölle elokuun 15 päivänä 1960.

Pankkivaltuusmiesten päätöksen mukaisesti toimivat vuonna 1960 konttorin valvojina lääninasessori, varatuomari Uno Viktor Halonen ja konttoripäällikkö, ekonomi Juho Kalervo Lahtinen sekä heidän varamiehinnään lääninsihteeri, varatuomari Vilho Johannes Haataja ja kaupunginsihteeri, varatuomari Arne Johannes Koponen.

Jyväskylässä sijaitsevan talon ja tontin myynti

Toukokuun 12 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet oikeuttivat johtokunnan myymään ilmaantuvalla ostajalle 1 900 000 markan kauppahinnasta ja johtokunnan määrittelemillä kauppaeidoilla Jyväskylän kaupungin VII kaupunginosan korttelissa n:o 5 sijaitsevan, 805 m²:n suuruisen tontin n:o 11 ja sillä olevat puurakennukset, jotka v. 1948 oli hankittu pankin omistukseen sikäläisen uuden toimitalon rakennustöiden vuoksi.

Suostumus Mortgage Bank of Finland Oy:n yhtiöjärjestyksen muuttamiseen

Pankkivaltuusmiehet päättivät marraskuun 23 päivänä 1955, että Mortgage Bank of Finland Oy:n tulee hankkia varansa ottamalla yksinomaan pitkäaikaista ulkomaista luottoa, ja tämän mukainen rajoitus on myös sisältynyt pankin yhtiöjärjestyksen 7 §:n 1 kappaleeseen. Huhtikuun 6 päivänä 1960 lähettämässään kirjelmässä Suomen Pankin johtokunta pyysi pankkivaltuusmiesten suostumusta siihen, että Mortgage Bankin yhtiöjärjestyksen yllä mainittu kohta saataisiin muuttaa sellaiseksi, että pankilla olisi

mahdollisuus hankkia lainanantonsa tarvittavia varoja myös kotimaisilta markkinoilta. Johtokunta perusteli esitystään seuraavasti: „Kiinnitysluottopankeista annetun lain mukaan saavat kiinnitysluottopankit hankkia toiminnalleen tarpeelliset lainapäätömykset antamalla korkoa kasvavia obligatioita ja myös muulla lainanotolla, ei kuitenkaan harjoittamalla ottolainausta yleisöltä. Maamme kiinnitysluottolaitokset edustavat yleensä kukin tiettyä rahalaitosryhmää, mistä syystä niiden liikkeeseen laskemia obligatioita on vaikeata myydä kulloinkin kysymyksessä olevan piirin ulkopuolelle. Yksityisten obligatiolainojen myynti laajemmalla pohjalla on kokemuksen mukaan osoittautunut hankalaksi. Obligatiomarkkinoiden kehittäminen ja ulottaminen koskemaan mahdollisimman laajoja piirejä olisi kuitenkin erittäin tärkeätä. Suomen Pankin tytäryhtiönä toimivalla Mortgage Bank of Finland Oy:llä olisi hyvät edellytykset tähän tehtävään, jolloin se voisi käyttää hyväkseen Suomen Pankin nauttimaan goodwillia ja sen tietoja saatavissa olevista pääomista. Mortgage Bank voisi täten kerätä varoja sellaisiltakin sijoittajilta, mm. vakuutuslaitoksilta, jotka eivät ole olleet juuri kiinnostuneita muiden kiinnitysluottolaitosten obligatioista. Koska ulkomaiset lainat tavallisesti ovat etukäteen sidotut määrättyihin teollisuuskohteisiin, Mortgage Bank voisi kotimaisilla pääomilla helpottaa mm. voimaitosten rakentamisen rahoittamista. Kun Mortgage Bank toimii varsin alhaisin kustannuksin, olisi sen toiminta obligatiomarkkinoilla lisäksi ehkä omiaan alentamaan kiinnitysluottopankkien perimiä palkkioita.” Lisäksi johtokunta huomautti, että jokaiseen lainaan, joka otetaan Mortgage Bankille, on saatava pankkivaltuusmiesten lupa.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät asiaa huhtikuun 6 ja toukokuun 12 päivänä pitämässään kokouksissa sekä antoivat viimeksi mainitussa suostumuksensa siihen, että Mortgage Bank of Finland Oy:n yhtiöjärjestyksen 7 §:n 1 kappale saadaan muuttua sellaiseksi, että pankilla on mahdollisuus hankkia lainanantonsa tarvittavia varoja myös kotimaisilta markkinoilta.

Valtioneuvoston vahvistus yllä kerrotulle yhtiöjärjestyksen muutokselle saatiin 7 päivänä heinäkuuta 1960.

Uusi kirjeenvaihtajapankki

Johtokunnan esityksestä pankkivaltuusmiehet päättivät maaliskuun 16 päivänä pitämässään kokouksessa, että Suomen Pankin kirjeenvaihtajapankiksi otetaan The Hanover Bank -niminen pankkilaitos New Yorkista.

Uuden toimen perustaminen ja eräisiin toimiin tehtyjä muutoksia

Kertomusvuoden aikana pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä lisäsivät palkkaussääntöön yhden sihteerin toimen, poistivat siitä taloustieteellisen tutkimuslaitoksen nuoremman tutkijan toimet ja siirsivät tutkimuslaitoksen vanhemman tutkijan toimet sekä toisen osastopäällikön toimen ylempään peruspalkkaryhmään.

Toimenhaltijain palkkausten korottaminen

Yhdenmukaisesti eduskunnan viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta hyväksymän lain kanssa pankkivaltuusmiehet, johtokunnan tehtyä asiasta esityksen, kesäkuun 1 päivänä pitämässään kokouksessa päättivät, että Suomen Pankin vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain palkkauksia, jotka oli maksettu samalla tavoin kuin valtion palkkauksetkin elinkustannusindeksin perusteella tarkistettuina, korotetaan yleisillä työmarkkinoilla tapahtuneen palkkojen nousun johdosta taannehtivasti vuoden 1960 alusta lukien 3 %, vähintään kuitenkin 1 500 markkaa kuukaudelta. Koska korotetut palkkaukset muodostavat pankin toimenhaltijain palkkausten uuden perustason, pankkivaltuusmiehet samalla vahvistivat vakinaisille toimenhaltijoille uudet peruspalkat, jotka tulivat voimaan tammikuun 1 päivästä 1960 alkaen.

Suomen Pankin eläkesäännön 5 ja 6 §:n muuttaminen

Sen johdosta, että eduskunnassa oli hyväksytty laki valtion eläkkeiden tarkistamisesta, mikä laki sisältää yleiset perusteet, joiden nojalla virkamieseläkkeet saadaan tarkistaa virkamiespalkkausten järjestelyjä vastaa-

vasti ilman, että kulloinkin, kuten tähän asti, on tarpeen säätää eri laki eläkkeiden järjestelystä, johtokunta esitti toukokuun 28 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä, että koska pankin eläkkeen- ja avustuksensaajien oikeudet yleensä määräytyvät samojen perusteiden mukaan kuin valtion virkamiesten eläkeoikeudet ja koska jo myönnettyjen eläkkeiden ja avustusten tarkistaminen on aina suoritettu samalla tavoin kuin valtio on toimittanut eläkkeittensä tarkistuksen, olisi tarkoituksenmukaista lisätä Suomen Pankin eläkesääntöön alussa mainittua lainsäännöstä vastaava määräys, jolloin myös pankin eläkkeiden ja avustusten palkkajärjestelyjen perusteella tapahtuva tarkistaminen muodostuisi samanlaiseksi ja yhtä joustavaksi kuin valtion.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät esitystä kesäkuun 1 ja elokuun 25 päivänä pitämässään kokouksissa ja päättivät viimeksi mainitussa muuttaa Suomen Pankin eläkesäännön 5 ja 6 §:ää siten, että 5 §:ään lisätään näin kuuluva 4 momentti:

„Jos pankin viran tai toimen haltijain palkkausta yleisesti korotetaan, tarkistetaan ne viran tai toimen haltijain eläkkeet, jotka ovat määrättyneet ennen korotusta voimassa olleiden palkkausten mukaisesti, uusien korotettujen palkkausten mukaisesti määrättyviksi. Eläkkeiden tarkistus on yleensä suoritettava myös silloin, kun palkkausten korotus koskee vain osaa viran tai toimen haltijoista.”

ja 6 §:ään näin kuuluva 2 momentti:

„Avustusten tarkistamisesta on vastaavasti voimassa, mitä edellä 5 §:n 4 momentissa on eläkkeiden tarkistamisesta määrätty.”

Samalla pankkivaltuusmiehet määräsivät, että uusia säännöksiä sovelletaan tammikuun 1 päivästä 1960 lukien.

Ylimääräisten toimenhaltijain ja vuosilomasijaisten vuosilomaperusteet

Lokakuun 26 päivänä pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä päättivät, että pankin ylimääräiselle toimenhaltijalle ja vuosilomasijaiselle myönnetään kalenterivuositain vuoden 1961 alusta lähtien vuosilomaa seuraavien perusteiden mukaan:

puolitoista työpäivää jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jonka hän sinä kalenterivuonna on ollut Suomen Pankin palveluksessa, jolloin 30 päivän katsotaan vastaavan täyttä kuukautta ja jolloin otetaan huomioon myös se kuukausi, jonka aikana loma, virkasuhteen jatkuessa, on määrätty pidettäväksi;

kolme viikkoa, kuitenkin vähintään 18 työpäivää, jos keskeytymätön palvelus ennen loman alkamista on jatkunut yhden vuoden; ja

yksi kuukausi, kuitenkin vähintään 26 työpäivää, jos keskeytymätön palvelus ennen loman alkamista on jatkunut viisi vuotta; sekä määräsivät samalla,

että henkilö, joka ennen kalenterivuoden loppua saavuttaa sellaisen palvelusajan, mikä oikeuttaa pitempään lomaan, saa aikaisemmin pitämästään lomasta huolimatta saman kalenterivuoden aikana tästä johtuvan lomapidennyksen ja

että niille ylimääräisille toimenhaltijoille, jotka tähän saakka ovat olleet oikeutetut pitempään vuosilomaan kuin heille edellä olevan mukaan tulisi, pysytetään se.

Myönnetyt eläkkeet, perhe-eläkkeet, avustukset ja hautausavut

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet kaksi eläkesäännön mukaista eläkettä, kolme perhe-eläkesäännön mukaista perhe-eläkettä, kaksi avustusta ja kaksi hautausapua. Eläkkeiden yhteinen määrä oli 897 000 markkaa, perhe-eläkkeiden 584 100 markkaa ja avustusten 468 000 markkaa vuodessa sekä hautausapujen määrä 399 600 markkaa.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinään ovat vuonna 1961 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat toimitusjohtaja Kaarlo August Noro ja varatuomari Yrjö Jokiranta sekä varamiehet toimitusjohtaja, talousneuvos Aleksis Tandefelt ja johtaja, ekonomi Anders Gustaf Kuusterä;

Joensuun konttori: valvojat toimitusjohtaja Aleksanteri Vornanen ja henkikirjoittaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kauppias Aulis Erkki Tahvo Aho ja rehtori, filosofian maisteri Aulis Olavi Waldemar Koivusalo;

Jyväskylän konttori: valvojat poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio ja apulaiskaupunginjohtaja, diplomi-insinööri Veikko Johannes Tolamo sekä varamiehet oikeusneuvosmies Aaro Tapio Häkkinen ja johtaja, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Veikko Verner Varesmaa;

Kotkan konttori: valvojat kaupunginsihteerit, varatuomari Kustaa Ilmari Laaksonen ja tehtaanjohtaja, diplomi-insinööri Mauno Sopenan sekä varamiehet oikeusneuvosmies Heikki Pajari ja poliisimestari Eero Johannes Kettunen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurtt ja toimistonjohtaja Vilho Ruotsalainen sekä varamiehet hovioikeudenneuvos Toimi Tulikoura ja agronomi Lauri Arvid Pekkarinen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Leonard Tuompo ja pormestari Aulis Evald Arjama sekä varamiehet johtaja Esko Bruno Kunnas ja oikeusneuvosmies Timo Johannes Tuori;

Mikkelin konttori: valvojat toimitusjohtaja Lauri Ensio Auvinen ja hovioikeuden asesori Jaakko Armas Kinnunen sekä varamiehet lääninkamreeri, varatuomari Veikko Armas Jäntti ja vararehtori, voimistelunopettaja Pauli Veli Vainio;

Oulun konttori: valvojat oikeuspormestari Jyrki Jalo Unto Tuominen ja tullinhoitaja, lainopin kandidaatti Torsten Wilhelm Öberg sekä varamiehet konttorinjohtaja Mauno Ensio Niemistö ja rehtori, kauppatieteiden maisteri Simo Jaakko Peltonen;

Porin konttori: valvojat filosofian tohtori Frans Vihtori Härmä ja johtaja Yrjö Edward Nurmi sekä varamiehet pormestari Väinö Wilhelm Hahta ja kaupunginsihteerit, varatuomari Olavi Einar Koivisto;

Rovaniemen konttori: valvojat konttoripäällikkö, ekonomi Juho Kalervo Lahtinen ja lääninsihteerit, varatuomari Vilho Johan-

nes Haataja sekä varamiehet kaupunginsihteerit, varatuomari Aarne Johannes Koponen ja verotarkastaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila;

Tampereen konttori: valvojat kauppaneuvos Alpo Pesonen ja oikeuspormestari Aarne Erkki Palomäki sekä varamiehet konsuli, toimitusjohtaja, insinööri Lauri Veikko Virkunen ja kaupunginsihteerit, varatuomari Reino Markus Lindroos;

Turun konttori: valvojat johtaja Henrik Aarne Laaksonen ja toimitusjohtaja Väinö Johannes Jylhä sekä varamiehet toimitusjohtaja, maanviljelysneuvos Frans Einari Karvetti ja lääninneuvos Yrjö Hemminki Aliharmi;

Vaasan konttori: valvojat pormestari Axel Elias Laxén ja lääninneuvos Alfred Leskinen sekä varamiehet liikevaihtoverotoimiston johtaja, lainopin kandidaatti Åke Johannes Helanko ja tehtaanjohtaja Ralf-Erik Klockars.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1960 eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsemat seuraavat henkilöt:

Eskola, Kustaa Oskari, maanviljelijä,
Tanner, Väinö Alfred, lakitieteen kunnia-tohtori,
Aaltonen, Aimo Anselm, kirvesmies,
Wiherheimo, Toivo Antero, filosofian maisteri,
Peltonen, Onni Evert, veturinkuljettaja,
Korsimo, Arvo Ilmari, kanslianeuvos, kululaitosministeri,
Murto, Yrjö Aleksanteri, toimitsija,
Söderhjelm, Johan Otto, molempien oikeuksien tohtori,
Uoti, Olli Johannes, valtiotieteen kandidaatti.

Suppeamman valtuuston muodostivat kolme ensinmainittua.

Puheenjohtajana toimi koko vuoden pankkivaltuusmies Eskola ja varapuheenjohtajana pankkivaltuusmies Tanner.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1960 tilejä tarkastamaan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Janhunen, Matti, päätoimittaja, hänen varamiehensä *Kivimäki, Erkki Antero*, taloudenhoitaja;

Laine, Lauri, maatalousteknikko, hänen varamiehensä *Wainio, Weijo Werner*, valtiotieteen tohtori;

Helsingissä 15 päivänä maaliskuuta 1961.

KUSTI ESKOLA

Väinö Tanner
T. A. Wiherheimo
Arvo Korsimo
J. O. Söderhjelm

Aimo Aaltonen
Onni Peltonen
Yrjö Murto
Olli J. Uoti

Pertti Tammivuori